

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quis sit ille Angelus stans ante altare, habénsq[ue] thuribulu[m] aureum.
Sectio II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Sap. 9. 15.

Ezech. 40.

quali media hora factum dicitur, eo quod etiam nolenti animo variarum hinc inde cogitationum se strepitus ingerant, iuxta illud Sapientia 9. *Corpus, quod corrumpitur, aggras at animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem.* Quo etiam sensu exprimit illud Ezech. 40, cum ad metiendam ciuitatem in mente sitam habuisse dicitur vir ille in manu calamum sex cubitorum, & palmi: *quia enim, inquit, aeternorum contemplatio hic minimè perficitur, mensura septimi cubiti non expletur.* Itaque de septimo cubito, in quo quies aeterna exprimitur non nisi palmum tangit.

Quis sit ille Angelus stans ante altare, habensque thuribulum aureum.

SECTIO II.

I CVM Ioannes dixisset vidisse se septem Angelos stantes in conspectu Dei, quibus datae fuerunt septem tubae, antequam progredieretur ad explicandum integram eorundem Angelorum visionem, & admiranda ista prodigia quae singulis tuba insonantibus acciderunt, docet apparuisse sibi alium quendam Angelum stantem ante altare, habentemque in manu sua thuribulum aureum, cui datae fuerunt incensa multa, ut offerret de orationibus sanctorum omnium super altare aureum, quod ante thronum Dei est, ascenditque fumum incensorum de orationibus sanctorum de manu Angeli coram Deo: deinde accepisse Angelum thuribulum aureum, impleuisseque illud igne altaris, eoque misso in terram facta fuisse tonitrua, & voces, & fulgura, & ingentem terrae motum. Hunc Angelum licet plerique velint esse vnum ex septem illis Angelis primariis, quos initio huius operis diximus ante thronum Dei ad stare, praecipuos diuinae prouidentiae administratos, tamen esse Christum Dominum reliqui omnes interpretes consentunt, qui quoniam Patris nuntius, ac legatus ad homines fuit, Angelus testamenti appellatur Malach. 3. *Et statim veniet ad templum sanctum suum dominator, quem vos queritis, & Angelus testamenti, quem vos vultis,* Et apud Esaiam cap. 9. *Vocabitur nomen eius magni consilij Angelus.* Nec verò rectè quidam è recentioribus argumentatur Angelum istum Christum esse non posse, quod Christus nusquam Angelus absolute dicitur, satis enim est, ut è consequentibus facile intelligi possit Christum esse: quae nisi Christo, alteri aptè commodari non possunt: cuius enim alterius est vniuersa Ecclesiae incensa, hoc est, orationes thuribulo aureo tanta maiestatis specie Patri offerre? cuius praeterquam Christi fuit de igne, quo thuribulum aureum erat impletum, partem in terras misisse, easque Diuini amoris igne, & ignitis Spiritus sancti donis inflammasse, ut postea in singulorum explanatione dicemus. Accedit, quod non est opus Apocalypsis phrasim semper ad ceterorum vaticiniorum formas exigere, quippe cum Ioannes aliis ceteris prophetis sese instar sublimis Aquilae attollens, sicut eorum vaticinia & visionum splendore, & rerum maximarum altitudine superauit: ita quoque sua nouo dicendi genere interdum explicat, ut non debeamus eius loquendi formulas reliquorum vatum terminis, & cancellis definire: nouae enim, & praeter ceteras admirabiles visiones, nouo quoque, & inusitato dicendi genere conscribenda fuerunt.

II Apparet autem Christus Sacerdotis personam gerens, ut eius pro nobis apud Patrem intercessio, atque interpellatio monstratur: id quod praecipue hoc loco fieri oportuit: quonia cum in septem istis Angelis tuba canentibus Apostoli, imò omnes omnino concionatores, ac diuini verbi praedicationes accipiendi sint, qui orbem vniuersum Euangelicae praedicationis vocibus impleuerunt, merito sacrificij Christi in cruce peracti, quod per thuribulum hoc loco igne, thymiamatèque repletum.

Christum Angelum habens thuribulum aureum.
Malach. 3. 1.
Esai. 9. 6.

Cuius personam sacerdotis gerat Christus.

repletum exprimitur, mentio facienda erat, post cuius videlicet passionem, mortemque Apostolica tuba sonuerunt. Iure quoque optimo aduentus spiritus sancti in Apostolos in die Pentecostes in igne de thuribulo misso in terras adumbratum commemorare oportuit: quoniam ibi Apostoli diuinitus incensi prius fuerunt, ut possent postea vniuersas orbis provincias admoto eiusdem spiritus igne diuino inflammare. Nec refert, quod Ioannes prius se Angelos septem cum septem tubis vidisse testatur, & tum Angelum istum habentem aureum thuribulum apparuisse commemoret: tum quoniam non semper scriptores sacri seruaunt ordinem rerum gestarum: tum etiam quia, si visionem premamus, rem etiam ipsam visioni respondisse comperiemus. Prius enim fuit Apostolis datas fuisse tubas, hoc est, eos ad Apostolicae praedicationis munus fuisse destinatos, (quod tum factum fuit, cum a Christo ad id officium vocati, electique sunt) quam Christum in cruce tanquam summum Pontificem sacrificasse, quod thuribuli aurei ministerio explicatur: tum denique septem Angelos, hoc est, apostolos, ceterosque doctores Euangelicis tubis toto orbe insonuisse. Nunc quomodo Christo, qui in contextu dicuntur, conueniant explicemus. Supponendum porro in visione huius Angeli a sacerdote legali similitudinem deponi, qui in thuribulo ad accepto igne de altari holocausti thymiamata in altari thymiamatis adolebat.

Primum igitur Christus iterisse dicitur ante altare proculdubio thymiamatis, siue incensi, in eo enim thura, & thymiamata incendebantur. Per hoc altare Beda, Primas. Haymo, Ambr. Ansbertus, Caelius Pannon. Abbas Ioachimus, & alij Eccl. intelligunt, id est, electos ipsos, qui merito altaris vocabulo exprimentur, quod spirituale in eis sacrificium peragatur, & caelestia aromata offerantur: ante hoc altare tanquam verus Pontifex stat Christus, per quem ut mediator omnia munera nostra Deo Patri mittimus, vnde & Eccl. orationes omnes suas illa felici clausula concludit: *Per Dominum Iesum Christum*. Secundo thuribulum aureum est Christi humanitas, quemadmodum iidem auctores interpretantur, & accepisse videtur ex Origene homil. 9. super Numeros, in illud Numerorum decimo sexto, cum Aaron sumptum thuribulo, ut offerret incensum stetit inter viuos, & mortuos, & mitigatus est furor Domini, cum paulo ante in omnes Dei supplicium, & plaga saeuiret. Verus Pontifex Christus, (inquit Origenes) assumpto thuribulo carnis humanae medius inter viuos, & mortuos stetit id est, mortem prohibuit ultra grassari, destruens eam, qui habebat mortis imperium, ut ait Paulus ad Hebraeos secundo. Quae omnia ad verbum reperies apud Augustinum sermone 98. de tempore. Dicitur vero Christi humanitas thuribulum aureum propter charitatis magnitudinem, multaque alia praclarissima, longeque illustrissima dona Diuina, quibus a Deo fuit meritis exornata.

Tertio data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus Sanctorum omnium super altare aureum. Hinc apparet altare, de quo modò est sermo, esse altare Thymiamatis: hoc enim aureum erat, cum altare holocausti aeneum esset. Igitur data sunt incensa Christo, hoc est, omnium electorum orationes, quas cur per aromata, & odores exprimentur, iam superius docuimus, quoniam orationes Ecclesiae per summum Pontificem Christum Deo offeruntur. Sic etiam Paulus exhortatur ad Hebraeos decimo tertio. *Per ipsum offeramus hostiam laudis semper Deo*. Et capite septimo. *Sempiternum habet sacerdotium: vnde et saluare in perpetuum potest, accedens per semetipsum ad Deum: semper viuens ad interpellandum pro nobis*. Et prima Ioannis 2. *Si quis peccauerit, advocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum: et ipse est propitiatio pro peccatis nostris*. Quoniam vero interpellatio Christi grauissima est Patri, subiungitur: *Et ascendit fumus incensorum de orationibus*

III.
Beda.
Primas.
Ansbertus.
Pannon.
Ioachimus.
Fideles electi
aureum al-
tare.
Humanitas
Christi, au-
reum thuri-
bulum.
Nom. 16.
Origen.
Hebr. 2.
III.
Oratio iusto-
rum incensum.
Hebr. 13. 15.
Hebr. 7. 5.
1. Ioan. 2. 2.

Sanctorum de manu Angelis coram Deo. Porro: quanquam hæc etiam nunc locuta habeant: Ioannes tamen potissimum hoc loco de Christo in Cruce, cū pro omnibus in humanitatis thuribulo omnium mortalium vota, salutem, & redemptio- nem, deprecantur: cum suo illo sacrificio cumulatissime impleuit, interpellans re ipsa p̄dō omnibus suo illo cruento sacrificio, quod pro mundi redemptio- re tanquam verus Pontifex offerebat, adiungens quoque clamorem, & lacrymas: exauditusque est pro sua reuerentiā, quemadmodum dicitur Apō- stolus ad Hebr. 5. Qui inquit, in diebus carnis sue preces, supplicationesque ad eum, qui post se illum saluum faceret a morte, cum clamore valido, & lacrymis offerens: exauditus est pro sua reuerentiā. Quo loco illud, in diebus carnis sue, Hebraismum continet, significatque illud tempus, quo Christus inter homines passibilis verlabatur: sic enim caro accipitur 2. Cor. 5. Si cognouimus secundum carnem Christum, sed nunc iam non nouimus: quemadmodum interpretatur D. August. lib. ii, contra Faustum Manich. c. 7. Carnem, inquit, hoc loco non ipsam corporis nostri substantiam, quā Dominus etiam post resurrectionem suam carnē appellat, dicens Lucā 24. Nāpate, & videte quia stritus carnē, & ossa nō habet, sicut me videtis habere: sed corruptionem, mortalitatemque: carnē vult intelligi, quæ post resurrectionem non erit in nobis sicut iam Christo non est. Deinde aduerte quōsdam has preces, & supplicationes, de quibus loquitur Paulus, referre ad orationem Christi in horto, quod colligere se arbitrantur ex illis verbis: Qui post resurrectionem suam carnē appellat, dicens Lucā 24. Nāpate, & videte quia stritus carnē, & ossa nō habet, sicut me videtis habere: sed corruptionem, mortalitatemque: carnē vult intelligi, quæ post resurrectionem non erit in nobis sicut iam Christo non est. Deinde aduerte quōsdam has preces, & supplicationes, de quibus loquitur Paulus, referre ad orationem Christi in horto, quod colligere se arbitrantur ex illis verbis: Qui post resurrectionem suam carnē appellat, dicens Lucā 24. Nāpate, & videte quia stritus carnē, & ossa nō habet, sicut me videtis habere: sed corruptionem, mortalitatemque: carnē vult intelligi, quæ post resurrectionem non erit in nobis sicut iam Christo non est.

Christus in
cruce ponti-
ficis sacrificiū
Deo offerens.
Hebr. 5. 7.
2. Cor. 5. 16.
D. August.

Luc. 24. 39.

D. Ambr.
Theodor.
Oecumen.
D. Thom.

D. Thom.
Luc. 24. 25.

Christus qua
versus. ut.
Ioan. 11.
Luc. 19.
Hebr. 5. 7.
D. Chry. sol.

Oecumen.
Photius.

III
re a morte, tunc enim constat Christum a Patre petiisse, ut se passionis calicem transferret: ita sentiunt D. Ambrosius, Theodor. Oecumen. & D. Thomas in comment. eiusdoci. Verum nos quanquam propter tantorū Doctorum auctoritatē ad orationem quoque factam in horto has preces, supplicationesque spectare credimus: tamen multo magis de oratione Christi in Cruce intelligendas esse arbitramur: mouentque nos in primis illa verba: & exauditus est pro sua reuerentiā: quæ non ita facili, quæ quid superioras auctores conetur, a orationem in horto accommodari possunt: cum Christus tunc secundum inferiorem animæ partē petierit, ut calix passionis ab ipso, si fieri posset, transferretur: quod etiam non fuit a Patre concessum: tametsi secundum superiorem animæ partē voluerat, in quā non ut appetitus erat naturalis, sed ut rationem consequabatur, quemadmodum docet diuus Thomas, fuerit exauditus, siquidem se diuina voluntati omnino conformabat dicens: Verum amen non mea voluntas, sed tua fiat. Deinde quoniam, cum Paulus dicat Christum orasse cum clamore valido, id autem non in horto factum legamus, sed in Cruce, par est credere Paulum multo magis ad orationem Christi in Cruce, quam in horto habitam spectasse: idque tandem confessus est D. Thomas in commentariis super epistolam Iacobi cap. 4. vbi docet Christum quater fleuisse, primum in infantia instar aliorum infantium: deinde cum Lazarum voluit a mortuis excitare Ioan. 11. Tertio super ciuitatem Hierosolymam Luc. 19. postremo in Cruce iuxta illud, inquit, Hebr. 5. Cum clamore valido, & lacrymis. Exauditus vero dicitur pro sua reuerentiā, seu ut est Græcè: ἰσοουδοῦ τοῦ θεοῦ ἡ ἐλάτεια, hoc est, ut exponit D. Chrysostr. exauditus est ob eam reuerentiā, & venerationem, quæ ipse dignus erat. Hæc enim nobis interpretatio magis probatur, quàm ea, quam quidam afferunt exauditum scilicet fuisse pro sua reuerentiā, hoc est, pro illa reuerentiā, qua ipse Patrem reuerabatur: & quàm illa Oecumenij, & Photij, exauditum esse pro sua reuerentiā, hæc est, pro singulari erga nos humanitate, ac pietate.

V. Quarto. Accipit Angelus thuribulum aureum, impleuitque illud de igne altaris, & misit in terrā. Rectè Angelus impleisse dicitur igne thuribulum, quia Christo non

non ad mensuram datus est Spiritus sanctus: itaque de aureo humanitatis thuribulo pleno igne charitatis, & donorum Spiritus sancti misit Christus in terram, eum Spiritum sanctum in Apostolos in die Pentecostes sub specie ignis largiter effudit. Illud tibi difficultatem hoc loco faciet, quomodo Christus dicatur accepisse ignem de altari, si per altare Ecclesia intelligenda est, nam ipsa potius de Christo, non Christus de ipsa ignem accepit: sed eam tamen sic expedies, si aduertas tam in tabernaculo, quam in templo duplex fuisse altare & holocausti videlicet, & thymiamatis, illud aere in atrio, hoc autem in ea parte, quae Sancta dicebatur: in illo hostiae cremabatur, in hoc thura, & thymiamata adolebantur: denique ex altari holocausti ad altare thymiamatis ignis deferebatur, ut aromata incenderentur. Priori igitur loco cum Christus dicitur stetit ante altare, in quo altari Ecclesiam significata diximus, intelligendum est altare thymiamatis: hoc vero loco, cum dicitur Angelus impleuisse thuribulum de igne altaris, altare holocausti accipere oportet, quod altare non Ecclesiam interpretatur, sed cum Caesio Pannonio, & alius Crucem, quae altare holocausti merito nuncupatur, quod in ea Christus Patri sese in holocaustum obtulit: quia enim per Crucem sibi quidem gloriam corporis, & celebritatem nominis promeruit, nobis autem, ut Spiritus sanctus daretur: optimo iure thuribulum de igne altaris impleuisse, eumque in terram misisse perhibetur. Postremo postquam ignis ab Angelo missus est in terram, dicuntur facta tonitrua, voces, fulgura, & terrae motus, quia Apostoli postquam ignem Spiritus sancti in die Pentecostes sibi a Christo, & caelo demissum, in specie ignis acceperunt statim ceperunt loqui variis linguis, (id enim voces significant) praedicatione tonare, fulgurare miraculis; denique orbe uniuersum tum miraculorum splendore, tum doctrinae magnitudine, altissimaque mysteriorum fidei explanatione cito quatere, rerumque ipsarum nouitate attonitum permouere, ut terrae motum magnum diceret Sybi quae gentium excitatum: quanquam & per terrae motum tyrannorum, ac principum aduersus Ecclesiam persecutiones, quibus orbis uniuersus quasi sedibus, imo & a fundamentis quodammodo auulsus turbati, commouerique videbatur, non in concinnam accipi possint.

Spiritus sancti in Apostolos aduentum.

Pannonijs. Crucis Christi altare holocausti.

Post Diem Pentecostes Apostoli fulgura, tonitrua, educti.

Altare holocausti describitur.

SECTIO III.

UT ea, quae hoc loco Ioannes de Angelo, qui ex vno altari ignem accepit, in altero thymiamata incendit, illustriora reddantur, utriusque altaris descriptio sub aspectum subiicienda est. Supposuimus enim haec duo altaria siue in tabernaculo Mosaico, siue in templo Salomonis fuisse vnum holocausti, thymiamatis alterum, ex vno quoque igne ad incendenda in altero thymiamata deferri solitum, id quod a precedente Angelo quem Christum interpretati sumus, factum fuisse cum Ioanne docuimus: quae plane visio siue utriusque altari descriptione perspicua satis esse non potest. Primum itaque altare holocausti describamus ex his, quae Exod. 27. & 38. commemorantur. Erat igitur in primis illud altare de lignis setim cooperitis laminis aereis interius, & exterius, habebatque longitudinem quinque cubitorum, latitudinem similiter cubitorum quinque, altitudinem vero tertium cubitorum, ut sacerdotes facile ad illud possent pertingere: quare erat hoc altare instar cuiusdam quadrae atque fundi, & aperto non carens, totum intussecus vacuum & inane. Secundo in superiori parte ad quatuor angulos totidem veluti cornua prominebat obelisci instar ex eadem materia, non distincta, sed continuata cum reliquo cretae enim exponit interpretes illa verba ex od. vii. septimo.

Altare holocausti quae materiae.

Cornua altaris quid.

Exod. 27. 23.

